

Rok svatého Josefa

*Plnomocný odpustek se uděluje za obvyklých podmínek (svátostné vyznání, přijetí eucharistie a modlitba na úmysl papeže) věřícím v Krista, kteří se v duchu odvrátí od jakéhokoliv hříchu a v tomto Roce svatého Josefa budou **aspoň půl hodiny meditovat o modlitbě Páně.***

podle dekretu Apoštolské penitenciárie k Roku sv. Josefa

Pane, nauč nás se modlit!

podle Romano Guardini, Modlitba Páně, zdroj www.vira.cz

Jednoho dne se Ježíš na nějakém místě modlil. Když přestal, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pane, nauč nás modlit se...“ (Lk 11,1). A jako odpověď na tuto prosbu Pán svěřuje své církvi základní křesťanskou modlitbu.

Hloubka modlitby Páně

Ježíš žil v neustálé Boží blízkosti, modlil se. Často si na Boha nacházel čas a vstupoval s ním do rozhovoru. Apoštolové za ním přicházejí s prosbou: „**Nauč nás modlit se**“. Byli samozřejmě zvyklí se modlit, ale zde **chtějí být uvedeni do Ježíšova osobního vztahu s Bohem**, naučit se tu jeho modlitbu. Proto je tato úžasně až dětsky prostá modlitba považována za shrnutí celého evangelia.

Pod těmito prostými slovy **nacházíme bránu k vnitřnímu životu samotného Boha**. První slova shrnují celou modlitbu, podobně jako ona celé evangelium. Bůh Otec – je zdrojem života, Židé takto přímo Boha téměř nikdy neoslovovali. Kdykoli se Ježíš modlil vlastními slovy, začínal slovem: Otče. Šlo o výraz, který děti běžně Ježíšovy doby používaly pro své tatínky. Je to **výraz nebývalé intimity, důvěry a synovské lásky**.

Boha, kterého nám ukazuje Modlitba Páně (Otče náš), nazývá Kristus Otcem

Jestliže se ptáme, kdo je Bůh, odpověď zní: „**Ten, s kterým hovoří Ježíš, když mluví k svému Otcí.**“ Křesťané mají starost o to, aby obraz jejich Boha byl pravdivý, odpovídající skutečnosti: budeme-li mluvit o Otcí, aby šlo o pravé otcovství. Existuje totiž také nepravé. Prvotní náboženství všech evropských národů také znala nebeského otce: vládnoucí božství nebes, která se nade vším klenou. U Řeků se ona božství nazývala Zeus, u Římanů Jupiter, u Germánů Votan. Podle povahy a způsobu národů, z nichž tyto božské mocnosti vzešly, znamenají vždy totéž: trůnící, vládnoucí, otcovsky panující moc... Ale to, co míní Kristus, když mluví o Otcí v nebesích, je něco naprosto jiného.

Nejde o vládnoucího boha, všemohoucího původce a vládce světa. **Ježíšův Otec chce z lásky učinit z tvora své dítě.** Není naším otcem přirozeným, ale **stal se jím ze své božské vůle.** Příchodem Kristovým zavolal člověka: „Máš být mým synem, máš být mou dcerou.“ Jestliže se tedy vůči Bohu chovám jako dítě a říkám mu „Otče“, pak jen **z víry v slovo Kristovo.** Neříkáme Bohu „Otče“ z přirozenosti, ale proto, že **je nám to od něho darováno.**

Na začátku modlitby Páně stojí ale ještě jedno slovo. Říká se tam: „Otče NÁŠ.“ Říká se nám tedy, abychom **při modlitbě Páně vzali s sebou i ostatní.**

Máš si být vědom odpovědnosti za Boží jméno

Jak začíná modlitba vyjasňovat, co znamená křesťanství! Druhé přikázání zakazovalo člověku, aby nebral jméno Boží nadarmo. To byl zákon. Národ, jemuž byl tento zákon dán, byl tímto zákonem od Boha utvářen. Potom přišel Kristus, a co se skrze něho událo nového, vidíme zřetelně v oné prosbě Otčenáše, nad níž se zde zamýšlíme – **posvěť se jméno tvé.** Jde o svatost Božího jména. Co Bůh chce, nevyslovuje jako zákon, ale **svěřuje to člověku jako starost a péči o něco svatého a vznešeného.** Tím ho povolává do souladu se sebou samým.

„Jméno“ v prvotním smyslu chce vyjádřit víc než pouhé označení: **obsahuje podstatu pojmenovaného.** Jméno je čímsi tajemným, zastupujícím přímo svého nositele. Bůh takřka sám vešel do svého jména. Boží vešlo do života člověka a začalo v něm působit až do kořenů jeho bytí.

Když Pán přišel, bylo království blízko

Bůh „přišel“ do takové blízkosti, že byl ochoten všude proniknout. Snažil se všechno k sobě přitáhnout a všechno přivést ke společenství s Bohem. Druhá prosba modlitby Otčenáš zní: **přijď království tvé.** Pán nám touto prosbou Otčenáše říká, že Boží království není zde, pevné a hotové. Teprve přichází, stále přichází a my máme prosit, aby se tak stalo. Není tu ale nic, co by vynucovalo jeho příchod. Může také nepřijít, protože může přijít jen do svobody. Člověk se musí otevřít. Musí uvěřit. V touze se po něm vztáhnout. **Síla všemohoucího Boha může působit jen ve svobodě** – jestliže se jí člověk otevře. Pokud se tak nestane, zůstává jakoby bezmocná. Pán přichází a chce nastolit své království, ale před lidskou svobodou zůstává ze své vůle tajemně slabý.

Co to znamená „nebe“? A co znamená „země“?

Když Ježíš mluví o Otci, téměř vždy k němu přidává slovo „**nebeský**“. Někdy vztahuje nebe i k člověku, jakožto jeho cíl a konečný stav – vybízí nás například, *abychom shromažďovali své poklady v nebi.* To znamená, že tam máme přenést cíl a způsob svého myšlení a konání, konečnou podobu svého bytí. **Nebe je tedy „místo“, kde Bůh přebývá,** kde je sám u sebe. Není to nějaké místo samo o sobě, ale „nepřístupné světlo, v němž Bůh přebývá“. **Nebe je Bůh.**

Ve třetí prosbě Otčenáše se říká: **Bud' vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi.** V nebi se tedy Boží vůle děje. Děje se skrze Boha samého, Duch svatý je podstatným plněním vůle Boží. V něm Bůh koná svou vůli tak, že Otec se dává Synu a Syn se zase dává zpět Otci a je u něho, pro něho. Nepřístupné tajemství blažené jednoty tohoto sebedávání, toto uskutečňování vůle v Duchu svatém – to je podstata a lůno nebe; jeho nejvnitřnější komnata jeho pokoje.

A nyní mluví prosba Otčenáše o zemi. **Co je země?** Bůh stvořil svět a myslel to s ním božsky vážně. Stvořil své dílo tak, že může fungovat. **Propustil je do skutečnosti vlastního bytí** – a v tom je vážnost a opravdovost světa... Co však u věcí znamená, že byly propuštěny, aby stály ve své skutečnosti, tím je u člověka svoboda. **Člověk je propuštěn, aby stál sám v sobě;** aby jednal ze sebe samého. Právě mistrovství, s jakým Bůh stvořil svět, znamená i nebezpečí, že lidé budou špatně chápat tento čin a budou se domnívat, že se mohou obejít bez Boha. **Tato modlitba tedy vyprošuje, aby Boží vůle působila zde na zemi,** kde nevidíme jeho světlo, abychom mohli žít tak, jako **bychom ho viděli – totiž z víry.**

Tajemné slovo „vezdejší“

V druhé části Otčenáše přistupujeme k prostým prosbám, v nichž je vyjádřena **skutečnost i bída našeho každodenního života.** Prosby druhé části dostávají svůj smysl z proseb části první. **Izolované se ztrácejí v bezvýznamnosti.** Pokud je chápeme z pohledu prvních vět, otevře se nám jejich nevídaná hloubka.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes. V této větě nalézáme slovo, které nás už samo o sobě může překvapit. V řeckém originále nacházíme výraz, jehož význam není úplně jasný, a v evangeliích vyskytuje jen zde: *epiousios*. Nejpravděpodobnější překlad by asi zněl: **„Pro příští den.“** z tohoto by vyplývalo, že se nemodlíme o „každodenní chléb“ v běžném smyslu. Prosí se o chléb pro zítřek. **Zítřa je třeba se modlit o ten další.** Zůstáváme tak stále v závislosti na Otci.

Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům

Modlitba Otčenáš obsahuje napomenutí, **aby se viník prosící o odpuštění postavil do lásky.** Dává mu příležitost, aby zkoumal, zda v lásce skutečně je. U této jediné prosby je podmínka – **jako i my odpouštíme...** Říká jasně: můžeš prosit o odpuštění, ale jenom tehdy, **stojíš-li v prostoru, ve kterém má tato prosba svůj smysl.** Jestli jde skutečně o lásku, se ti vyjasní, když se zeptáš sám sebe, **jak se stavíš k druhému člověku, který ti ublížil.** Chci se svou vinou vstoupit do lásky, do toho koloběhu proudícího z Božího srdce. Ale pokud toho, kdo se proti mně provinil (a je tedy ke mně v tomtéž vztahu, jako já k Bohu), nevezmu k sobě v jednotě odpuštění, **stavím zed' nejen mezi ním a sebou, ale i mezi mnou a Bohem.** Nebo spíše: mezi mnou a Bohem vyrůstá stejná zed', jakou nechávám růst mezi sebou a bližním.

A neuved' nás v pokušení

Žádný okamžik lidského života není izolován, ale je zapředen do celé souvislosti života. **Pokušení dnešního dne často vyrůstá z toho, co bylo včera**, co bylo dříve a co probíhalo po celá minulá léta. Co jsem po celý ten čas dělal a zameškal, je stále zde a vešlo to v můj dnešek jako slabost či síla, jako ochrana nebo ohrožení. Vrylo se to i do skutečnosti kolem mne, do skutečnosti věcí a lidí, poměrů a vztahů. Přítomná chvíle se svým **pokušením tak koncentruje všechno to, co se stalo**. Může se tedy stát, že selhání, lehkomyšlnost, a vášně mnoha minulých chvil dochází naplnění v pokušení, jež přesahuje mé síly.

Tato prosba modlitby Páně ví, že se to děje a prosí tedy o Boží trpělivost. **Jen Věčný může čekat beze spěchu**. Jen On může očekávat svého tvora na všech křižovatkách falešných cest, na konci všech bloudění. Může vždy znovu přijímat prosbu za odpuštění. On může obnovit srdce, aby načerpalo sílu k jeho překonání. „Pane trpělivosti, nedopust', abychom vypadli z tvých tichých a neomylných rukou.“

Ale zbav nás od zlého

Co máme rozumět tím zlem, kterého máme být zbaveni? Odpověď se může zdát složitá už proto, že zel existuje příliš mnoho. Hledáním se nemusíme namáhat – doléhají na nás ze všech stran: *nemoc, nedostatek, hoře, neštěstí a smrt...* zlo odpovídá naší zkušenosti a lidské srdce chápe, že **s každou svou tísní máme jít k Pánu** a prosit ho, aby nám pomohl. Prosba, nad níž se zamýšlíme, znamená také: **zbav nás zloby, který je v nás, aby nevzniklo zlo ve světě**. Učí nás chápat, jak zlo pochází ze zloby v člověku – ze zloby ve mně. Prosba „zbav nás od zlého“ znamená: Dej, aby bylo roztrženo to strašlivé zapletení člověka, kdy se ze zla rodí další zlo pořád dál. **Zlo může být roztrženo v každém srdci**, které pokud se odevzdá Bohu a hledá jeho vůli.

Bud' zdráv, ochránce Vykupitele,

a snoubenče Panny Marie.

Tobě Bůh svěřil svého Syna,

v tebe doufala Maria.

S tebou se Kristus stal člověkem.

Svatý Josefe, ukaž se otcem i nám,

ved' nás cestou života.

Vypros nám milost, milosrdenství a odvahu,

a braň nás před vším zlem. Amen.

modlitba z apoštolského listu Patris corde

Modlitba za Svatého otce: Otče náš a Věřím, nebo jakákoliv jiná.